

Το θέατρο ως καθρέφτης

«Ουράνια κλίμακα»
του Κυριάκου
Σπαρτιάτη από την
ΕΘΑΛ

Σκηνοθεσία: Λουκάς
Ζήκος

Σκηνικά: Γιώργος
Παπαδόπουλος

Κοστούμια: Ρένα

Περδίκη

Σχεδιασμός

Φωτισμών:

Παναγιώτης

Μανούσης

Μουσική επιμέλεια:

Λουκάς Ζήκος

Παίζουν: Ανδρέας

Βασιλείου, Κώστας

Βήχας, Ελεάνα

Παπαδοπούλου,

Ιωάννα Σιαφάλη

Ακόμα ένας καρπός εκείνης

της γόνιμης ιδέας, της καθόλα χρήσιμης συνδιοργάνωσης του ΚΚΔΙΘ και του ΘΟΚ, του PLAY, το έργο του Κυριάκου Σπαρτιάτη «Ουράνια κλίμακα» σε σκηνοθεσία του Λουκά Ζήκου και σε παραγωγή της ΕΘΑΛ. Πιστεύω, με το έργο αυτό μια ευχή πολλών από μας άρχισε να πραγματοποιείται. Επειδή στέκει χώρια από όσα καλά ή σχεδόν καλά ή όχι και τόσο καλά κυπριακά θεατρικά έργα θυμόμαστε από παλιά ή είδαμε τελευταία, τα οποία στις εξής κατηγορίες κατατάσσονται. Η πρώτη είναι θεατρικές εικονογραφήσεις των κομβικών σημείων της κυπριακής ιστορίας. Η δεύτερη περιλαμβάνει έργα γραμμένα σ' ένα ποιητικό ή ψυχολογικό ή υπαρξιακό πουθενά, και κυπριακά θεωρούνται με βάση την καταγωγή των συγγραφέων τους και όχι την περιγραφόμενη πραγματικότητα. Η τρίτη κατηγορία, η παλαιότερη και η ποσοτικά μεγαλύτερη, είναι έργα ηθογραφικού χαρακτήρα, που για δεκαετίες γεμίζουν τα ραδιοφωνικά και τα τηλεοπτικά πεδία, και κατά καιρούς εμφανίζονται σε θεατρικές σκηνές. (Ας βάλω εδώ μια άσχετη παρένθεση για μια παρότρυνση προς θεατρολόγους του τόπου να ασχοληθούν με την πορεία της κυπριακής ηθογραφίας, από παλιά βουκολικά προς καινούργια hardcore στερεότυπα).

Και επιστρέφοντας στην «Ουράνια κλίμακα» θα είναι πιο δύσκολο να υποστηρίξουμε την πρωτοτυπία του κειμένου του Κυριάκου Σπαρτιάτη, σε σχέση με μια τέταρτη κατηγορία έργων που σατιρίζουν την κυπριακή πραγματικότητα. Σε τι διαφέρει αυτό το έργο, το οποίο χωρίς το ρήμα «σατιρίζει» δεν περιγράφεται, από άλλα του είδους; Πιστεύω πως διαφέρει ως προς την επιλογή των επιμέρους θεμάτων, ως προς τη μεθοδολογία της σάτιρας και ως προς το τελικό «γελιοπαραγωγικό» αποτέλεσμα.

Ας προσπαθήσουμε να καταγράψουμε τα

επιμέρους θέματα του έργου. Της σατιρικής επεξεργασίας προηγήθηκε η επισήμανση φαινομένων της γύρω πραγματικότητας, αναγνωρίσιμων, μεμπτών, σύμφωνα με μια κοινώς αποδεκτή ηθική, κι όμως συχνών και ευρέως διαδεδομένων. α) Οι δημόσιοι υπάλληλοι, που έχουν μείνει στάσιμοι στην ουράνια κλίμακα των προαγωγών, επιθυμούν διακαώς ν' ανέβουν ανεξαρτήτως των προσόντων που διαθέτουν και των τρόπων που θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν, β) Πολλοί απ' αυτούς ασκούν δευτέρα επαγγέλματα όλων των λογίων, γ) Το σύστημα και η διαδικασία των προαγωγών λειτουργούν ταυτόχρονα τυπικά, υποκειμενικά, αναξιοκρατικά και αναποτελεσματικά, δ) Η στελέχωση των κάθε λογής επιτροπών αλλά και υψηλών πολιτικών θέσεων γίνεται επίσης με υποκειμενικά και αναξιοκρατικά κριτήρια, ε) Οι υψηλοί διορισμοί δεν σταματούν κανένα από παράνομες επιχειρηματικές δραστηριότητες, στ) Οι διαπροσωπικές σχέσεις έχουν πελατειακό χαρακτήρα, ζ) Η ιδιωτική ζωή πολλών δεν διαφέρει και τόσο από τη δημόσια, και αυτό τα λέει όλα. Τέτοια θέματα έχει επιλέξει ο Κυριάκος Σπαρτιάτης και δεν μπορεί κανείς να μην

εκτιμήσει την ευστοχία του.

Προχωρώντας παρακάτω στην ανάλυση του έργου βλέπουμε την αποτελεσματικότητα της σατιρικής μεθόδου που χρησιμοποιήθηκε. Η θεματολογία βρίσκει καίρια προσαρμογή σε ζωντανούς και τρισδιάστατους χαρακτήρες, η σατιρική μέγεθυνση δεν είναι υπερβολική, ώστε να παραμορφώνει. Μεγεθύνονται οι καλά επιλεγμένες λεπτομέρειες και δημιουργείται γερό κωμικό αποτέλεσμα. Ο σκηνοθέτης της παράστασης Λουκάς Ζήκος μαζί με τους τέσσερις ηθοποιούς του (Ανδρέας Βασιλείου, Κώστας Βήχας, Ελεάνα Παπαδοπούλου, Ιωάννα Σιαφάλη, όλοι σε καλή υποκριτική φόρμα) δεν χάνουν τον σατιρικό στόχο πίσω από την κωμική

υποκριτική συμπεριφορά. Στο κέντρο του έργου και της παράστασης – η φιγούρα του Μνησίλαου, ενός γελοίου, αλλά και κατακαυμένου καθηγητή θεολογίας, Β.Δ., που θέλει να βγει στον ουρανό των ονείρων του, στη θέση του διευθυντή. Διατηρεί και μια οικοτεχνία παραγωγής «κάδρων» από κουκούλια μεταξοσκωλήκων με εργατικό δυναμικό τη γυναίκα του. Η ζωή του, η μνήμη του, οι γνώσεις του, οι φιλίες του έχουν γίνει κουρέλια γεμάτα λεκέδες. Ο Κυριάκος Σπαρτιάτης και μαζί του ο Λουκάς Ζήκος και ο Κώστας Βήχας (πολύ καλός!) έχουν την τόλμη να τελειώσουν την παράσταση μ' ένα εξομολογητικό ξέσπασμα, που αποδεικνύει ότι η σατιρική μέθοδος του κειμένου και της παράστασης προσανατολίζεται προς υψηλά λογοτεχνικά πρότυπα. Ο Μνησίλαος, τηρουμένων όλων των αναλογιών, θυμίζει τον Ακάκι Ακάκιεβιτς Μπασμάτνικοφ από το «Παλτό» του Γκόγκολ.

Ποια ευχή, λοιπόν, άρχισε να πραγματοποιείται με την «Ουράνια κλίμακα»; Να βλέπουμε στην κυπριακή σκηνή όσα βλέπουμε στην κυπριακή ζωή. Το κλισέ για το θέατρο ως καθρέφτης... μπλα, μπλα, να λειτουργεί και σε μας.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

